

Entra en escena!

Sandra Rincón i Montserrat Picart

ÍNDEX

1. Títol del projecte.....	pàg. 3
2. Persones que hi col·laboren.....	pàg. 3
3. Introducció.....	pàg. 3
4. Objectius generals.....	pàg. 3
5. Objectius específics.....	pàg. 3
6. Continguts mínims.....	pàg. 4
7. Competències transversals.....	pàg. 4
8. Temporització.....	pàg. 6
9. Activitats d'aprenentatge del món escolar.....	pàg. 7
10. Activitats d'aprenentatge del món laboral.....	pàg. 8
11. Activitats de la competència social i ciutadana.....	pàg. 8
12. Pautes d'avaluació.....	pàg. 10
13. Mètode de treball.....	pàg. 12
14. Recursos.....	pàg. 13

1. TÍTOL DEL PROJECTE: Entra en escena!

2. PERSONES QUE HI COL·LABOREN:

Sandra Rincón, de l'IES La Jonquera (La Jonquera)

Montserrat Picart, de l'IES Olivar Gran (Figueres)

3. INTRODUCCIÓ

Aquesta unitat didàctica que presentem, les autores ens hem proposat de tirar endavant un projecte relacionat amb el teatre, ja que és una activitat que es pot treballar transversalment des de totes les àrees i que, per les característiques que presenta, d'una banda és molt engrescadora de cara a veure'n un resultat final i d'altra banda és una activitat molt atractiva per a alumnes d'una Aula Oberta. El projecte que teniu a les mans contempla activitats diverses relacionades amb l'activitat teatral i segueix totes les passes de l'assaig i posterior representació d'una obra de teatre, excepte una: la invenció i confecció del text teatral, que l'hem deixat de banda per una qüestió de temps a l'hora de tirar el projecte endavant i també per la dificultat que representa si els alumnes no tenen molta pràctica en l'escriptura de textos.

4. OBJECTIUS GENERALS:

- Millorar la competència comunicativa, tant a nivell de llenguatge oral com escrit.
- Aprendre a investigar per aprendre.
- Valorar el teatre com a forma d'expressió social.
- Gaudir fent teatre.

5. OBJECTIUS ESPECÍFICS:

Matemàtiques:

- Calcular pressupostos i despeses per obtenir-ne beneficis econòmics.
- Fer balanços del material utilitzat.
- Adquirir l'hàbit del treball en grup, de manera ordenada i organitzada.

Ciències:

- Descriure i analitzar l'evolució del gènere teatral.
- Manipular teixits diversos per a la confecció del vestuari.
- Utilitzar tints per a la confecció del vestuari.

Tecnologia:

- Utilitzar tecnologies de gravació de l'espectacle
- Utilitzar programes informàtics de tractament de les imatges.
- Fer un ús responsable de les noves tecnologies.

Visual i plàstica:

- Dissenyar els decorats de l'espectacle.
- Dissenyar la il·luminació de l'espectacle.
- Aprendre tècniques de maquillatge.

Llengües:

- Elaborar petits textos teatrals amb autonomia i correcció.
- Comprendre relats (contes) de complexitat diversa.
- Memoritzar i recitar en veu alta, amb la preparació necessària, diàlegs escrits.
- Tenir una actitud favorable per participar en dramatitzacions.

Música:

- Seleccionar músiques de diferents èpoques per tal de triar la més adient a l'espectacle.
- Crear diferents sons per a la utilització d'efectes especials.

Educació Física:

- Prendre consciència de la importància de l'expressió corporal com a mitjà de comunicació.
- Aprendre diverses tècniques de mimica.
- Adquirir bons hàbits posturals.

6. CONTINGUTS MÍNIMS:

Matemàtiques: El pressupost i el balanç.

Ciències: Història del teatre. El vestuari.

Tecnologia: Tractament de les imatges. Gravació de l'espectacle.

Visual i plàstica: Decorats i il·luminació. Maquillatge.

Llengües: El text teatral. El text publicitari. Tècniques de memorització. El programa de mà.

Música: El so: música i efectes especials.

Educació física: Domini del cos. Expressió corporal. La mimica.

7. COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

Competència comunicativa

- Competència oral:

Desenvolupar les seves dimensions: d'interacció, d'escolta i de producció, i la de la mediació, atenent tant els aspectes verbals com els no verbals i la possibilitat d'emprar diferents mitjans o les tecnologies de la informació i la comunicació, i assentar els fonaments de la competència escrita.

Assumir el paper d'interlocutor atent i cooperatiu en situacions de comunicació.

- Competència escrita:

Desenvolupar les seves dimensions: receptives (lectura) i productives (escriptura), de comunicació i creació, i relacionar-la amb les interaccions orals.

Aplicar-la progressivament a textos de nivells de complexitat cada vegada més gran i de tipologia i funcionalitat diversa, en diferents suports (paper, digital) i formats (text, gràfics i imatge).

- Competència literària:

Descobrir el plaer per la lectura.

Totes les competències pròpies de l'àmbit de les llengües estan totalment **relacionades amb altres matèries curriculars**. En el currículum es destaquen les connexions següents:

- La competència comunicativa esdevé la clau en totes les matèries i en la lingüística articula els aprenentatges que s'han de fer en totes les llengües.
- El paper que representen la llengua i la comunicació en els processos d'aprenentatge i el fet que la base dels seus ensenyaments se situï en l'ús social de la llengua, fan que els aprenentatges lingüístics i comunicatius que es produeixen en qualsevol matèria, amb una bona coordinació docent, es puguin aplicar a l'aprenentatge de les altres i, alhora, afavoreixin la competència plurilingüe i intercultural de l'alumnat.

Per a l'educació obligatòria, s'identifiquen **vuit competències bàsiques**, a les quals l'àmbit de les llengües contribueix de la manera següent:

Competències transversals

Són la base del desenvolupament personal i les que construeixen el coneixement.

Les competències comunicatives:

1. Competència comunicativa lingüística i audiovisual

Les activitats de les matèries lingüístiques tenen una importància remarcable en el desenvolupament de la competència comunicativa.

2. Competència artística i cultural

A més de reconèixer les llengües com un component cultural de primer ordre, la lectura, comprensió i valoració de les obres literàries contribueix d'una manera clau al desenvolupament de la competència artística i cultural.

Les competències metodològiques:

3. Tractament de la informació i competència digital

Els processos de la llengua escrita en concret són una de les claus en la competència del tractament de la informació i l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per a l'elaboració de coneixement.

La lectura i escriptura d'informacions presentades en diferents llengües, fet facilitat amb l'ús de les TIC, aporta una nova dimensió als processos de tractament de la informació.

4. Competència matemàtica

La diversitat de punts de vista i la manera de presentar les informacions facilita la flexibilitat mental necessària per a un aprenentatge crític.

5. Competència d'aprendre a aprendre

La verbalització i les interaccions resulten claus en el desenvolupament de la competència d'aprendre a aprendre, ja que regulen i orienten la mateixa activitat amb progressiva autonomia.

Les competències personals:

6. Competència d'autonomia i iniciativa personal

La llengua contribueix al desenvolupament dels nois i noies en tant que proporciona autonomia i facilita la iniciativa personal.

Competències específiques centrades en conviure i habitar el món:

Estan relacionades amb la cultura i la visió del món, tot fomentant que les accions dels nois i noies siguin cada vegada més reflexives, crítiques i adequades.

7. Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

Aprendre llengües és aprendre a comunicar-se amb les altres persones, a prendre contacte amb distintes realitats i a assumir la pròpia expressió com a modalitat fonamental d'obertura als altres.

8. Competència social i ciutadana

D'una manera molt especial, la competència plurilingüe i intercultural contribueix al desenvolupament de la competència social i ciutadana, entesa com les habilitats i destreses per a la convivència, el respecte i l'enteniment entre les persones.

El projecte que es presenta té en compte les competències bàsiques, donat que ajuda els alumnes a ser i actuar de forma autònoma, a pensar i comunicar-se, a descobrir el món i a tenir iniciativa i a conviure i habitar el món, ja que el teatre, per definició és una activitat social.

8. TEMPORITZACIÓ: 5 setmanes

9. ACTIVITATS D'APRENTATGE DEL MÓN ESCOLAR

a) Visita al museu del cinema de Girona

Visita guiada al museu

b) Visita al teatre del poble

Xerrada amb el grup d'actors per a l'explicació de la seva experiència.

c) Fem 4 números

Explicació i pràctica del funcionament dels pressupostos i els balanços, l'IVA...

d) Guardem-ho tot

Utilització de les diferents tecnologies per poder gravar, reproduir i visualitzar l'espectacle: càmera de fotos digital, escàner, guardar imatges en CD, gravadora...

e) Diguem-ho bé

Tècniques de vocalització i dicció.

f) T'en recordes?

Tècniques de memorització.

g) El programa de mà

Confecció del programa de mà per repartir el dia de la representació.

h) El maquillatge

Sessió de maquillatge. Maquillatge per parelles, a partir d'unes directrius. Ús de tot tipus de maquillatge: normal i de fantasia.

i) nyeeeeec!

Gravació de diferents sons per als efectes especials de l'espectacle.

j) L'expressió corporal

Primerament treball d'expressió corporal a l'aula. Això és, exercicis de mímica a partir de la imitació d'animals, d'estàtues en una posició concreta i també d'elements més abstractes com per exemple els sentiments.

k) Cobrem!

Confecció dels tiquets d'entrada a l'espectacle i explicació de com es cobrarà als visitants.

10. ACTIVITATS D'APRENENTATGE DEL MÓN LABORAL

a) Els balanços i els pressupostos.

Utilització de fulls de càlcul amb excel

b) Les societats mercantils.

Aprenentatge de les diverses societats mercantils que existeixen en el món laboral.

c) El conveni.

Explicació del que és un conveni.

d) Els contractes laborals.

Explicació dels diferents contractes laboral que existeixen al mercat.

e) El C.V.

Confecció del C.V. propi donades unes pautes.

f) La carta de presentació

Confecció de la carta de presentació seguint unes pautes donades.

g) L'entrevista de selecció.

Simulació de diferents moments de l'entrevista de selecció: l'abans, el durant i el després.

h) Les condicions laborals

Els torns de treball, els desplaçaments, les dietes, els riscos laborals...

i) Les nòmines.

Lectura i interpretació de diferents models de nòmines.

j) La cerca de feina a través d'Internet

Navegació per diferents pàgines destinades a trobar feina a la xarxa: infojobs, infofeina, OTG, SOC...

11. ACTIVITATS DE LA COMPETÈNCIA SOCIAL I CIUTADANA

a) El protagonista del dia

Per tal de desenvolupar l'autoestima dels alumnes cada dia hi haurà un alumne protagonista. Tots els nois i noies del grup hauran de pensar coses positives d'aquesta persona i, en rotllana i abans de començar l'activitat, expressar-les-hi. D'aquesta manera, caldrà que facin l'esforç per pensar totes les qualitats positives que el protagonista té i dir-les en veu alta davant de tothom. Alhora, el protagonista aprendrà a rebre compliments per parts del grup.

b) Una descripció encadenada

Per tal de desenvolupar el sentit crític dels alumnes es proposarà l'activitat "una descripció encadenada", consistent en explicar una notícia a un alumne i que aquest l'expliqui a un segon alumne, i així successivament. D'aquesta manera els nois i les noies s'adonaran com es tergiversen els fets quan la persona que els explica no els ha presenciats. Al final de l'activitat es farà la reflexió dient-los que cal comprovar la informació que ens arriba abans de creure'ns-la tota. És una activitat molt bona que els pot ajudar en la resolució de conflictes.

c) Que t'agradaria que t'ho fessin a tu?

Es durà a terme aquesta activitat per fomentar conductes tolerants amb els adolescents. Consisteix en raonar amb cada adolescent com les seves accions poden afectar els sentiments dels altres. Per això es proposarà fer llistes de coses que causen sentiments de felicitat i de coses que causen infelicitat. L'activitat es farà amb la participació de tot el grup. Les llistes han de quedar exposades a la vista. La professora, a mesura que es vagi realitzant l'activitat preguntarà: "si fas això, com creus que es deu sentir l'altre?, Que t'agradaria que t'ho fessin a tu?"

d) Com ho fem?

Tria de l'obra per consens. Donat un grapat d'obres, els alumnes les llegiran per parelles i després es discutirà en grup quines han agradat més, quines tenen més o menys complicació i quines són les que tenen més possibilitats de representació. A partir d'aquí, tria de l'obra que es representarà per consens de tot el grup.

e) Col·laborem-hi!

A partir de grups naturals de 6 alumnes, es repartiran les feines, de manera que els grups sencers o per parelles s'encarregaran de petites parts del muntatge de l'obra, que sumades unes amb les altres, donaran el resultat final. El muntatge es durà a terme a partir de les iniciatives individuals i de grup dels alumnes, amb l'orientació del professorat.

f) Ens vénen a veure

La representació serà el resultat final. En aquesta representació els alumnes se n'adonaran que és amb la suma de tots els esforços del grup que s'aconsegueix un resultat final i que si només un d'ells falla, el producte final es veu alterat. Alhora, la representació és una obertura al món exterior ja que és el moment d'ensenyar a tota la comunitat educativa i exterior la feina feta durant un temps. I això ha de ser una satisfacció personal de cada un d'ells i un increment de l'autoestima.

Tot i que hem ideat aquestes cinc activitats relacionades amb la competència social i ciutadana, creiem que el projecte en si, una activitat de teatre, ja implica

al 100% el treball d'aquesta competència: resolució de conflictes, treball consensuat, iniciativa, autonomia, responsabilitat vers un producte final...

12. PAUTES D'AVALUACIÓ

Es començarà per una **avaluació inicial**, on cada alumne farà una presentació personal davant la resta del grup i es valoraran diversos conceptes, com la timidesa, la seguretat en la veu...

Per dur a terme el seguiment (**avaluació formativa**) en acabar les activitats es demanarà als alumnes que complementin dues fitxes d'avaluació pensades per ajudar-los a reflexionar sobre el seu procés d'aprenentatge i fer-los conscients de tot el que han après, donant menys èmfasi en allò que els queda per aprendre.

El valor del compromís individual i col·lectiu amb la tasca encomanada ha de comportar una reflexió per constatar com les decisions preses i les actituds tenen influència en els resultats obtinguts.

Cal insistir als nois i noies que abans d'iniciar la tasca han de llegir atentament tot l'apartat d'avaluació. Se'ls estimularà perquè demanin aclariments de tot allò que no hagin acabat d'entendre.

Els professors en l'activitat avaluadora caldrà que mantinguin una actitud reflexiva i oberta des de la perspectiva d'estimular la responsabilitat i millora permanent del treball encarregat.

L'**avaluació de cada activitat** i del desenvolupament de la tasca caminarà de forma conjunta i indicarà clarament el pes que tindran en els resultats d'avaluació. La fitxa proposada a l'apartat d'avaluació conté criteris que caldrà ajustar segons el grup i les pautes marcades. A l'esmentada fitxa s'hi suggereix una gradació de l'1 al 4 que ajudi a graduar la valoració de cada ítem.

L'**avaluació sumativa** es farà a partir de la representació final, que es realitzarà davant del públic, la qual inclourà la progressió personal que l'alumne hagi fet.

AUTOAVALUACIÓ

Aquesta és la pauta que els alumnes hauran de seguir. El registre d'autoavaluació individual es realitzarà cada vegada que s'acabi una activitat. I els registres d'autoavaluació de grup i la d'avaluació del professorat, un cop finalitzat el projecte.

El procés que se seguirà serà el següent:

- a) Crear una carpeta amb el títol **avaluació** que contengui un document d'avaluació del grup (avaluació grup.doc), i tants documents com membres del grup siguin (avaluació1.doc, avaluació2.doc, etc.)

- b) Llegir els tres quadres i consultar amb el professor/a els dubtes que se'ls presentin.
- c) En acabar tot el treball, es reuniran i ompliran el quadre d'autoavaluació del grup; caldrà que arribin a un consens entre tots. Serà important omplir l'apartat d'observacions: és important que escriguin les seves opinions.
- d) Omplir la fitxa individual. No és necessari mantenir el format del quadre, poden fer un redactat que contingui els ítems.

Fitxa d'autoavaluació: individual

	Molt	Força	Poc	Gens
He buscat informació per diferents mitjans				
He presentat puntualment la tasca encomanada				
He dut a terme la feina pactada				
He fet la feina de forma acurada				
He procurat crear un ambient de treball agradable, sense tensions ni baralles				
He après coses noves				
He ajudat als companys/es que ho necessitaven				
He necessitat ajuda				
Altres observacions:				

Fitxa d'autoavaluació: grup

	Sí	No	Observacions
Hem acabat el treball a la data establerta			
Hem compartit la informació entre tots			
Hem acceptat de bon grat les opinions de la majoria			
Hem tingut un bon ambient de treball			
Hem distribuït les tasques equitativament			
Estem satisfets del nostre resultat final			
Observacions generals:			

Criteris d'avaluació: professorat

	1	2	3	4
Llegir l'escena de teatre de forma clara, entenedora i amb l'entonació adient				
Utilitzar el lèxic precís per a la descripció d'objectes i espais				
Expressar oralment, de forma ordenada i clara, les idees a tot el grup				
Fer els dibuixos de forma acurada i ajustats a les descripcions (enlloc de dibuixos: el vestuari, el maquillatge, etc.)				
Demostrar interès en la cerca de la informació per diferents mitjans, especialment internet				
Classificar i seleccionar adientment el material recollit				
Organitzar carpetes i documents seguint les pautes marcades a les activitats				
Respectar la presentació del treball escrit: marges, títols, convencions ortogràfiques, pulcritud, etc.				
Presentar el treball en el temps indicat				
Fer tots els apartats mantenint-ne la coherència interna				
Col·laborar i mantenir bona harmonia amb tots els membres del grup				

(1 Molt, 4 Poc)

13. MÈTODE DE TREBALL

El projecte es començarà a dur a terme des de l'àrea de llengües, que serà el que l'introduirà, ja que és des d'aquesta àrea que s'haurà de treballar més dur. Un cop els alumnes ja hagin escollit l'obra que volen representar, per consens, es començaran els assajos i serà en aquest moment que es començarà a treballar el projecte transversalment. S'hi dedicaran totes les hores setmanals. S'utilitzarà el treball cooperatiu, el mètode d'investigació i el mètode pràctic.

Es partiran dels coneixements previs dels alumnes, tenint en compte els seus interessos per establir on volem arribar i què volem fer.

La línia metodològica es dissenya pensant en el treball en petit grup, a partir del qual els alumnes presentaran totes les seves idees, tot i que hi ha activitats d'algunes àrees que es treballaran de forma individual, com per exemple les de l'àrea de matemàtiques, les d'educació física...

Es donarà especial importància, donades les característiques de l'activitat i de l'alumnat, a l'ús de les TIC: sobretot des de l'àrea de tecnologia, a partir de la qual es filmarà i s'editarà tot el projecte. El passi posterior de l'activitat final als

alumnes servirà per una retroalimentació o *feed-back*, que els ajudarà en la millora del seu aprenentatge.

Pel que fa a les activitats relacionades amb el món laboral bàsicament es treballaran de forma individual.

Organització de l'alumnat i de l'espai

En petit grup es treballaran les àrees de música, experimentals i, finalment, es treballarà l'àrea de llengües amb tot el grup sencer, incloent els assajos de l'obra de teatre.

Aquest treball es pot dur a l'aula ordinària compartint espai amb altres propostes de treball (individuals o en grup). Aquí hem fet una proposta per grups d'uns sis membres que a la vegada se subdividiran per parelles, però les possibilitats d'agrupament poden ser diverses. Ara bé, tot i que cada parella es responsabilitza d'una escena, ha de quedar clar que tots han de conèixer, llegir i entendre els textos: el treball és de tot el grup.

És fonamental que els nois i les noies treballin de manera autònoma a partir de pautes clares d'organització de l'espai, dels materials i del temps.

14. RECURSOS

- Giramé, J; Martorell, J.M. *S'aixeca el teló*. Castellnou. Barcelona: 2000
- Inteatrex. *Curs de teatre*. Publicació interna.
- Muñoz, I, et al. Talleres de teatro en educación secundaria. Una experiencia lúdica. Editorial Narcea. Madrid: 1998
- Muñoz Hidalgo, Manuel. *El teatro. Programación y ejercicios*. Editorial Escuela Española, SA. Madrid: 1998
- Webquest. www.xtec.cat. Consulta: 24/10/2007